

KURUMSAL YÖNETİM AÇISINDAN BİRİKİMLİ OY YÖNTEMİ

CUMULATIVE VOTING

Şule Aylin Koyuncuoğlu

Kıdemli Danışman

“iyi şirket” Danışmanlık A.Ş.

SPK tarafından yayımlanan “Kurumsal Yönetim İlkeleri” içinde dört ana başlıktan biri olan, pay sahipliği haklarının kullanımına ilişkin, azınlık haklarına azami özen gösterilmesi ve genişletilmesi konusu önemle vurgulanmıştır. Bu bağlamda azınlık pay sahiplerinin yönetim kuruluna temsilci göndermelerini teminen esas sözleşmede birikimli oy kullanma yöntemine yer verilmesi gerektiği belirtilmiştir.

SPK konuyu “Sermaye Piyasası Kanununa Tabi Anonim Ortaklıkların Genel Kurullarında Birikimli Oy Kullanımına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ” (Seri: IV, No:29) ile düzenlemiştir. Tebliğin amacı, azınlık ortaklarının, ortaklığın yönetim ve denetim kurullarına temsilci seçtirebilmelerine olanak verecek birikimli oy kullanımına ilişkin usul ve esasları belirlemesidir.

Birikimli oy tebliğde tanımlandığı şekilde, genel kurula katılan kişinin, yönetim kurulu ve denetim kurulu üyeliği seçiminde kullanacağı oy sayısı, sahip olduğu veya vekil sıfatıyla kullanmaya yetkili olduğu oy sayısı ile seçim yapılacak yönetim kurulu ve denetim kurulu üye sayısı çarpılmak suretiyle bulunan ve bu suretle ulaşılan birikimli oy sayısının tamamı bir aday için veya birden fazla adaya bölünerek kullanılabilen oy kullanma yöntemidir.

Ülkemizdeki yasal düzenlemeler baktığımızda İMKB’ de işlem gören şirketlerin birikimli oy kullanma yöntemini kullanmaları isteğe bağlıdır. Hisse senetleri borsada işlem görmeyen ve geçmiş iki yıl içerisinde pay sahibi sayısı sürekli olarak 500’ün üzerinde olan şirketlerin birikimli oy yöntemini uygulamaları ve esas sözleşmelerinde birikimli oy yöntemine yer vermeleri zorunludur.

Bir şirkette birikimli oy kullanma yönteminin uygulanabilmesi için şu şartların bulunması gerekmektedir:

- Yönetim ve denetim kurulu üye sayısının, sabit bir rakam olarak belirlenmesi,
- Yönetim ve denetim kurulu üye seçiminde oy hakkında imtiyaz tanıyan hükümlerin bulunmaması,
- Yönetim ve denetim kurulu üyeliklerinde görev süresi bitiminden önce azil dışındaki nedenlerle boşalma olması durumu hariç olmak üzere, üyelerin tamamının aynı genel kurulda seçiminin yapılması,

- **Yönetim ve denetim kurulu üye seçiminde aday gösterme imtiyazı bulunması halinde, kesirli sayılar bir üst tam sayıya tamamlanmak kaydıyla, toplam üye sayısının üçte birinin, aday gösterme imtiyazına sahip grubun önerisine bağlı olmaksızın genel kurulda gösterilecek adaylar arasından seçim yapılmasına olanak veren hüküm bulunması.**

Uygulamalara baktığımızda şirketlerin birikimli oy kullanımı konusunda bazı çekinceleri olduğu görünmektedir. Konuyu şirketin korunması ve azınlık hak sahiplerinin korunması açılarından değerlendirebiliriz. Çok ortaklı anonim şirketlerde eğer paylar çok dağılmış ise özellikle genel kurula katılım oranının düşük olduğu durumlarda, azınlığın güç boşluğundan faydalanarak şirketin yönetim ve denetim organlarını kendi menfaatleri doğrultusunda oluşturdukları görülmektedir. Diğer taraftan şirketlerde de azınlığı temsil etmek amacıyla seçilmek istenen kişiler birçok sınırlamalarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Çoğunluk ilkesinin temel alındığı uygulamalarda azınlığın temsil edilme isteği önemsizdir. Kurumsal yönetim birikimli oya, azınlık haklarının korunması çerçevesinde bakmaktadır. Birikimli oy yönteminde azınlık pay sahipleri, çoğunluk oyu gereksiz bir veya birkaç yönetim kurulu üyesini seçme imkanına sahip olmaktadır.

Sistemi hem eleştirenler hem de savunular bulunmaktadır. Eleştirilerdeki temel nokta birikimli oyun, yönetim kurulunun oluşumundaki temel felsefeye ters düştüğüne ilişkindir. Yönetim kurulu “tüm pay sahiplerinin menfaatlerini korur, ortakların üzerinde şirket menfaatlerinin gözetilmesi esastır” düşüncesiyle hareket eder. Diğer bir nokta da yönetim kurulunda bölünmenin çalışma uyumunu bozacağı ve karar verme bakımından sakıncalar doğuracağı yönündedir. Sistemi savunular ise çıkar çatışmalarını dengelediğinden, sistemin taraflı yönetime imkan vermeyeceği görüşündedir.